

REPUBLIKA E KOSOVËS
ZYRA E AUDITORIT TË PËRGJITHSHËM

Nr. i Dokumentit: 22.6.1-2012-08

RAPORT I AUDITIMIT
PËR PASQYRAT FINANCIARE TË KOMUNËS SË PEJËS
PËR VITIN E PËRFUNDUAR MË 31 DHJETOR 2012

Prishtinë, Qershor 2013

Zyra e Auditorit të Përgjithshëm (ZAP) kryen auditime të rregullsisë si dhe ato të performancës. Auditori i Përgjithshëm, Lage Olofsson, është kreu i ZAP-it që ka të punësuar rreth 140 anëtarë të stafit. Auditori i Përgjithshëm dhe ZAP janë të pavarur dhe që çertifikon rreth 90 Pasqyra Vjetore Financiare për çdo vit, derisa ndërmarrin forma të tjera të auditimit.

Misioni ynë është që të kontribuojmë në menaxhim të shëndoshë financiar në administratë publike. Ne do të kryejmë auditime cilësore në përputhje me standardet e njohura ndërkombëtare të auditimit të sektorit publik dhe praktikat e mira evropiane. Ne do të ndërtojmë besim në shpenzimin e fondeve publike. Ne do të luajmë një rol aktiv në sigurimin e interesit të taksapaguesve dhe palëve tjerë të interesit në rritjen e llogaridhënies publike.

Raportet e nxjerra nga ZAP në mënyrë direkte promovojnë llogaridhënien pasi që ato ofrojnë bazë për ti mbajtur llogaridhënës menaxherët e organizatave individuale buxhetore.

Auditori i Përgjithshëm ka vendosur për opinionin e auditimit dhe raportin mbi Pasqyrat Vjetore Financiare të Komunës së Pejës, në konsultim me Ndihmës Auditorin e Përgjithshëm, Qerkin Morina, i cili ka bërë mbikëqyrjen e auditimit.

Opinionin dhe raportin i nxjerrë janë rezultat i auditimit të kryer nën menaxhimin e Drejtorit të Auditimit, Florim Beqiri mbështetur nga Florim Maliqi (Udhëheqës i ekipit), Ardita Jetullahu, Mexhit Ferati dhe Milos Petrovic.

TABELA E PËRMBAJTJES

Përmbledhje e përgjithshme.....	4
1 Fushëveprimi dhe metodologjia e auditimit.....	7
2 Pasqyrat vjetore financiare.....	8
3 Rekomandimet e vitit paraprak	11
4 Menaxhimi Financiar dhe Kontrolli	12
5 Sistemi i auditimit të brendshëm.....	28
6 Konkluzioni i përgjithshëm	29
Shtojca I: Shpjegim i llojeve të ndryshme të opinionëve të aplikuara nga ZAP	30
Shtojca II: Rekomandimet e vitit paraprak.....	32

Përmbledhje e përgjithshme

Hyrje

Ky raport përmbledh çështjet kryesore që dalin nga auditimi ynë i Pasqyrave Vjetore Financiare (PVF-të) për vitin 2012 për Komunën e Pejës. Me këtë rast, dëshiroj të falënderoj Kryetarin e Komunës dhe stafin e tij për ndihmën e tyre gjatë procesit të auditimit.

Auditimi i PVF për vitin 2012 ishte ndërmarrë në përputhje me Standardet e njohura Ndërkombëtare të Auditimit të Sektorit Publik (SNISA) të nxjerra nga INTOSAI. Qasja jonë ka përfshirë testet dhe procedurat për të cilat ne menduam se ishin të nevojshme për të arritur në një opinion lidhur me pasqyrat financiare.

Auditimi ynë është fokusuar në:

- PVF;
- Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin e Brendshëm (duke përfshirë menaxhimin dhe ekzekutimin e buxhetit); dhe
- Sistemin e Auditimit të Brendshëm.

Opinion

Auditori i Përgjithshëm (AP) i raporton Kuvendit për opinionin e tij në formatin e përcaktuar në nën kapitullin 2.3 - Opinioni i Auditimit. Shtojca I shpjegon llojet e ndryshme të opinionëve të aplikuara nga ana e ZAP. Raporti i AP-së përfshin një opinion për vërtetësinë dhe drejtësinë e PVF.

Opinionin e AP është:

Sipas opinionit tonë Pasqyrat Vjetore Financiare *prezantojnë një pamje të drejtë dhe të vërtetë në të gjitha aspektet materiale.*

Si Theksim i çështjes Regjistri i Pasurive Fikse ende nuk është plotësisht i besueshëm. Regjistri i pasurive fikse nuk ka ndikim në ndonjërin prej 2 Pasqyrave Vjetore Financiare (Pranimet dhe Pagesat e Parasë së Gatshme dhe Krahasimin e Buxhetit dhe Shumat Aktuale), në pajtim me IPSAS në bazë të kontabilitetit të parasë së gatshme. **(SNISA: 400 Opinion i Pakualifikuar me Theksim të Çështjes).**

Konkluzioni i përgjithshëm

Niveli i punës së ndërmarrë nga ana e ZAP për të përfunduar auditimin e vitit 2012 është pasqyrim i drejtpërdrejtë i cilësisë së mjedisit të kontrollit të brendshëm. Konkluzioni ynë i përgjithshëm është se:

Ne ishim në gjendje të kemi siguri në funksionimin efektiv të kontrolleve menaxheriale në një numër fushash të llogarive, por kemi identifikuar edhe dobësi në disa fusha të rëndësishme të menaxhimit financiar. Dobësitë janë të shpjeguara më në detaje më poshtë.

Rekomandimet e auditimit kanë për qëllim të mbështesin Komunën e Pejës në përmirësimin e kontrolleve financiare dhe rritjen e aspekteve tjera të aktivitetit operacional. Ne kemi konsideruar përgjigjet ndaj rekomandimeve tona të bëra në vitin 2011. Konkluzioni ynë i përgjithshëm është se nevojiten veprime të mëtejme për të adresuar disa rekomandime të rëndësishme nga viti i kaluar.

Kemi diskutuar cilësinë e raportimit financiar të Komunës së Pejës dhe të gjeturat e tona të detajuara të auditimit në lidhje me Pasqyrat Vjetore Financiare, Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin dhe Llogaridhënien e Menaxhmentit si dhe Auditimin e Brendshëm në pjesën kryesore të këtij raporti.

Rekomandimet tona kryesore për Kryetarin e Komunës janë si në vijim:

Pasqyrat vjetore financiare

- PVF për 2013 duhet formalisht të adresoj të gjitha kërkesat e pajtueshmërisë lidhur me PVF-të dhe gjithashtu të përfshij shqyrtimin e komenteve të bëra nga ZAP në lidhje me PVF-të e vitit 2012 dhe pasqyrat 9 mujore për vitin 2013.

Menaxhimi Financiar dhe Kontrolli

- Duhet të krijohen komisionet e vlerësimit dhe inventarizimit për të siguruar vlerësimin e plotë të pasurive të Komunës – Menaxhmenti duhet të sigurojë që plani i veprimit i rishikuar në mënyrë të qartë përcakton një afat kohor për adresimin e rekomandimeve me anëtarët e stafit llogaridhënës, të identifikuar - me fokus fillestar në ato të një rëndësie të madhe;
- Nuk i është kushtuar vëmendje e duhur planifikimit dhe shfrytëzimit të buxhetit. Edhe pse buxheti ishte shpenzuar 97%, ne kemi vërejtur se shumica e obligimeve të papaguara ishte 727,006€, ndërsa mjetet e mbetura ishin 650,580€;
- Duhet të bëj një kontrollë rigoroze për të identifikuar bizneset aktive në kuadër të Komunës para faturimit të ardhshëm të taksave të biznesit si dhe mekanizmat e inkasimit duhet të zhvillohen më tej;

-
- Duhet të bëhet një analizë e detajuar e të hyrave për vitin 2012 për të siguruar plotësinë e pranimeve dhe për të siguruar që një proces i fuqishëm është funksional për të përcaktuar rrjedhat e mundshme të të hyrave në vitet e ardhshme;
 - Duhet të rishikohen sistemet ekzistuese për të kontrolluar projektet e ndërtimit dhe për të vlerësuar efektivitetin e tyre përfshirë mbështetjen aktuale ligjore të ofruar dhe përmirësimet e kërkuara duhet të zbatohen;
 - Të përcaktohet pse nuk ishin të ndjekur proceset e efektshme të prokurimit në të gjitha rastet në vitin 2012 dhe për të siguruar që kontrollet ekzistojnë ose janë aplikuar për të siguruar që procedurat e prokurimit aplikohen kur është e duhur në të ardhmen. Kriteret duhet të përcaktohen duke theksuar se çfarë konsiderohet si një specifikim i arsyeshëm për blerjet specifike;
 - Rregullat dhe kërkesat e Ligjit mbi Shërbimin Civil duhet të aplikohen në të gjitha procedurat e rekrutimit;
 - Të aprovojë një rregullore që do të përcaktonte kriteret dhe burimet e subvencioneve;
 - Të gjitha zotimet duhet të monitorohen për të siguruar se zotimet të mos i tejkalojnë ndarjet buxhetore ;dhe
 - Çertifikimi i pagesave ne veçanti pagesat për udhëtime zyrtare të bëhen në harmoni me rregullat ligjore.

Sistemi i Auditimit të Brendshëm

- NJAB kishte finalizuar vetëm katër (4) raporte. Rekomandimet nga auditimi i brendshëm gati nuk ishin trajtuar nga menaxhmenti.

Përgjigje nga menaxhmenti:

Menaxhmenti është pajtuar me të gjitha të gjeturat tona të auditimit dhe është zotuar se do ti adresojnë rekomandimet tona.

1 Fushëveprimi dhe metodologjia e auditimit

Është përgjegjësi e Komunes së Pejës të përgatis PVF sipas Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit për Sektorin Publik (SNKSP) për “Raportimin Financiar në bazë të Kontabilitetit të Parasë së Gatshme”. Zyra e Auditorit të Përgjithshëm është përgjegjëse për kryerjen e auditimit të rregullsisë që përfshinë ekzaminimin dhe vlerësimin e PVF dhe të dhënave tjera financiare si dhe dhënien e opinioneve:

- Nëse PVF japin një pamje të drejtë dhe të vërtetë të llogarive dhe çështjeve financiare për periudhën e auditimit;
- Nëse të dhënat financiare, sistemet dhe transaksionet janë në pajtim me ligjet dhe rregulloret në fuqi;
- Për përshtatshmërinë e funksioneve të kontrollit të brendshëm dhe të auditimit të brendshëm; dhe
- Për të gjitha çështjet të cilat dalin apo kanë të bëjnë me auditimin.

Puna e ndërmarrë e auditimit ka reflektuar vlerësimin e rrezikut tonë të auditimit për Komunën e Pejës. Ne kemi konsideruar të kuptuarit tonë për organizatën, deri në çfarë mase mund të mbështetemi në kontrollet menaxheriale dhe nivelin e testimit të hollësishëm të kërkuar gjatë përcaktimit të testeve të përgjithshme e që janë të nevojshme për të siguruar nivelin e nevojshëm të dëshmive për të mbështetur opinionin e Auditorit të Përgjithshëm.

Seksionet e mëposhtme ofrojnë një përmbledhje më të detajuar të të gjeturave tona të auditimit me theks të veçantë në vëzhgimet dhe rekomandimet në çdo fushë të rishikimit. Një vlerësim i përgjigjeve të Menaxhmentit ndaj rekomandimeve të bëra në vitin 2011 mund të gjendet në Shtojcën II.

Ne kemi përfshirë gjetjet e rëndësishme dhe të tjera më pak të rëndësishme, që dalin nga auditimi ynë. Për plotësinë, ne kemi përfshirë çështjet e identifikuar gjatë auditimit të 9 mujorit aty ku ishte relevante. Të gjeturat tona janë definuar si:

Të rëndësishme - Çështjet kryesore për vëmendjen e atyre që janë të ngarkuar me qeverisje dhe menaxhmenti i lartë e që mund të ketë potencial të rezultojë në një dobësi materiale në kontrollet e brendshme; dhe

Të tjera - Dobësitë e identifikuar në auditimin tonë, ku veprimi do të ofrojë potencialin për përmirësime në efikasitet dhe efektivitet të kontrolleve të brendshme.

Procedurat tona kanë përfshirë një rishikim të kontrolleve të brendshme dhe sistemeve të kontabilitetit dhe janë shtrirë vetëm deri në atë masë që konsiderohet e nevojshme për kryerjen efektive të auditimit. Të gjeturat e auditimit nuk duhet të konsiderohen sikur përfaqësojnë një deklaratë gjithëpërfshirëse të të gjitha dobësive të cilat ekzistojnë, apo edhe të gjitha përmirësimet që mund të bëhen në sistemet dhe procedurat që kanë funksionuar.

2 Pasqyrat vjetore financiare

Rishikimi ynë i PVF merr parasysh pajtueshmërinë me kornizën raportuese si dhe cilësinë dhe saktësinë e informatave të regjistruara në PVF. Ne gjithashtu e konsiderojmë deklaratën e bërë nga ZKA dhe Zyrtari Kryesor Financiar, kur draft PVF-të të dorëzohen në Qeveri.

Deklarata në lidhje me prezantimin e PVF përfshin një numër të pohimeve për sa i përket pajtueshmërisë me kornizën raportuese dhe cilësinë e informacionit në kuadër të pasqyrave vjetore financiare. Një numër i pikave në deklaratë kanë për qëllim të ofrojnë siguri për Qeverinë se të gjitha informatat relevante janë ofruar për të siguruar se mund të ndërmerret një auditim gjithëpërfshirës.

2.1 Pajtueshmëria me kornizën raportuese

Konkluzioni i përgjithshëm

PVF ishin përgatitur në pajtim me kërkesat e Rregullës Financiare nr. 07/2011, dhe SNKSP “Raportimi Financiar në bazë të Kontabilitetit të Parasë së Gatshme” ku është përdorur formati standard i raportimit, përveç çështjes së regjistrimit të pagesave nga palët e treta dhe regjistrimit të plotë të pasurive. Më gjërësisht, këto janë trajtuar tek kapitulli cilësia dhe saktësia e informatave.

Përshkrimi

PVF duhet të jenë në përputhje me kornizën e caktuar raportuese. Ne kemi vërejtur:

- Pajtueshmërinë me RrF Nr 07/2011;
- Kërkesat e LMFP-së nr. 03/L-048;
- PVF janë pranuar vetëm në gjuhën shqipe; dhe
- PVF janë përgatitur në kopje fizike dhe elektronike.

Ne kemi ngritur disa çështje gjatë auditimit të 9 mujorit në lidhje me kornizën raportuese në memon tonë të datës 09.11.2012, të cilat nuk ishin adresuar në tërësi nga Menaxhmenti. Si çështje ishte ngritur prezantimi i pagesave nga pala e tretë, shpalosja e plotë e pasurive fikse, etj.

Rekomandim

Rekomandojmë Kryetarin e Komunës që me rastin e përgatitjes së PVF duhet merret parasysh edhe obligimi ligjor që PVF të përgatiten edhe në gjuhën serbe.

2.2 Cilësia dhe saktësia e informatave të prezantuara në pasqyrat vjetore financiare

Konkluzioni i përgjithshëm

Komuna ka arritur të përgatisë PVF sipas Rregullës Financiare nr. 07/2011 mbi raportimin vjetor të organizatave buxhetore, përveç vlerësimit të plotë të pasurive fikse. Në dobësitë e vërejtura në PVF të përgatitura nga Komuna nuk kanë paraqitur ndonjë parregullsi domethënëse, përveç mungesës së shpalosjeve dhe shënimeve shpjeguese.

Përshkrimi

Si rezultat i punës sonë audituese, janë bërë rregullime në draft PVF të paraqitura për auditim. Ne kemi dhënë edhe një numër sugjerimesh tjera për të përmirësuar shpalosjet narrative dhe për të siguruar plotësinë e informacioneve shpjeguese të kërkuara si në vijim:

- Mos shpalosjet e pagesave nga palët e treta; dhe
- Për mungesën e prezantimit dhe vlerësimit të plotë të pasurisë fikse.

Pas sugjerimeve tona, përveç vlerësimit të plotë të objekteve në pronësi të komunës, si dhe shpalosjes për pasuritë jofinanciare nën 1,000€, komuna ka bërë plotësimin e PVF për shpalosjen e pagesave nga palët e treta.

1. Çështja - Prezantimi i Pasqyrave Vjetore Financiare - Prioriteti - i rëndësishëm

E gjetura Te shënimi 31: Përmbledhja e pasurive me vlerë nën 1,000€, ishte prezantuar në PVF prej 135,000€ ndërsa të dhënat nga regjistri i mbajtur nga zyrtari i pasurisë ishte 81,361€. Sipas pohimeve të menaxhmentit, shuma e prezantuar në PVF ishte përshkruar nga shuma e prezantuar nga PVF të vitit 2011.

Shënimi 30 Përmbledhja e pasurive me vlerë mbi 1000€, e paraqitur 316,318,000€, nuk është e plotë dhe e saktë. Sipas pohimeve të zyrtarëve komunal ende nuk është bërë identifikimi dhe regjistrimi i plotë i pasurisë.

Rreziku Mos prezantimi korrekt i vlerës së pasurive shpie në keqkuptimin e pozitës financiare të komunës, si dhe mundësinë e keqkuptimit të kërkesave buxhetore në të ardhmen.

Rekomandimi 1 Kryetari i Komunës duhet të sigurojë se plani sistematik i përpilimit të pasqyrave financiare inkorporon kërkesën për të përfshirë tërë vlerën e pasurive. Kryetari ka nevojë të monitoroj zbatimin e kësaj kërkesë. Sugjerojmë që në të ardhmen e afërt, komisioni i formuar të vazhdoj vlerësimin e plotë të të gjithë pasurisë fikse që është në pronësi të Komunës.

2.3 Opinioni i Auditimit

Sipas opinionit tonë Pasqyrat Vjetore Financiare *prezantojnë një pamje të drejtë dhe të vërtetë* në të gjitha aspektet materiale.

Si Theksim i çështjes Regjistri i Pasurive Fikse ende nuk është plotësisht i besueshëm. Regjistri i pasurive fikse nuk ka ndikim në ndonjërin prej 2 Pasqyrave Vjetore Financiare (Pranimet dhe Pagesat e Parasë së Gatshme dhe Krahasimin e Buxhetit dhe Shumat Aktuale), në pajtim me IPSAS në bazë të kontabilitetit të parasë së gatshme. **(SNISA: 400 Opinion i Pakualifikuar me Theksim të Çështjes).**

3 Rekomandimet e vitit paraprak

Konkluzioni i përgjithshëm

Komuna kishte përgatitur një Plan Veprimi duke theksuar se të gjitha rekomandimet duhet të adresohen.

Përshkrimi

Raporti ynë i auditimit për PVF-të e vitit 2011 të Komunës kanë rezultuar në 10 rekomandime kryesore.

Në fund të auditimit për vitin 2012, katër (4) rekomandime ishin adresuar plotësisht; katër (4) janë adresuar pjesërisht, dhe dy (2) nuk janë adresuar ende. Për një përshkrim më të plotë të rekomandimeve dhe se si janë adresuar ato, shih Shtojcën II.

2. Çështja - Adresimi i rekomandimeve nga viti paraprak - Prioriteti - i rëndësishëm

E gjetura Komuna nuk ka arritur t'i adresoj në mënyrë të plotë të gjitha rekomandimet e dhëna në vitin e kaluar.

Rreziku Mosadresimi i rekomandimeve në formë të plotë tregon se në disa fusha vazhdojnë të ekzistojnë problemet e njëjta nga viti 2011, si dhe të përsëriten rekomandimet e vitit të kaluar.

Rekomandimi 2 Kryetari i Komunës duhet të sigurojë që plani i veprimit i rishikuar në mënyrë të qartë përcakton një afat kohor për adresimin e rekomandimeve me anëtarët e stafit llogaridhënës, të identifikuar - me fokus fillestar në ato të një rëndësie të madhe.

4 Menaxhimi Financiar dhe Kontrolli

4.1 Hyrje

Qasja jonë e auditimit është fokusuar në të kuptuarit dhe vlerësimin e veprimeve të ndërmarra nga menaxhmenti për të siguruar menaxhim financiar dhe kontroll efektiv. Për sisteme individuale financiare, ne kërkojmë të identifikojmë nivelin në të cilin operojnë kontrollet aktuale. Kjo mund, për shembull, të jetë aktiviteti monitorues i ndërmarrë nga menaxhmenti i lartë apo kontrolleve operative të nivelit më të ulët. Ne konsiderojmë se kontrollet janë të dizajnuara mirë, janë zbatuar siç është planifikuar dhe funksionojnë në mënyrë efektive. Kjo kërkon një vlerësim të strukturave, proceseve dhe linjat e llogaridhënies të prezantuara nga menaxhmenti.

4.2 Planifikimi dhe realizimi i buxhetit

Konkluzioni i përgjithshëm

Komuna ka arritur që buxhetin e vet ta shfrytëzoj deri në masën 97%. Kjo është një indikator se në kuptimin kuantitativ, komuna ka shfrytëzuar buxhetin në nivel maksimal.

Përshkrimi

Ne kemi konsideruar burimin e fondeve buxhetore për komunën, shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike dhe të hyrave të mbledhura. Kjo është theksuar në tabelat e më poshtme:

Tabela 1. Burimet e fondeve buxhetore – realizimi ndaj buxhetit (në Euro)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final ¹	2012 Shpenzimi	2011 Shpenzimi	2010 Shpenzimi
Burimet e Fondeve:	18,184,846	19,621,018	18,970,438	18,738,853	15,588,842
Granti i Qeverisë-Buxheti	15,549,926	15,945,927	15,930,094	15,690,539	12,479,355
Të bartura nga viti paraprak	-	699,691 ²	668,228	765,294	705,886
Të hyrat vetjake	2,634,920	2,687,447 ³	2,121,449	1,880,030	1,778,369
Donacionet Vendore	-	31,477	6,560	4,800	15,227
Donacionet e Jashtme	-	256,476	244,107	398,190	610,005

Sipas të dhënave nga tabela më lartë, shihet se buxheti final për vitin 2012 për komunën e Pejës ka qenë 19,621,018€. Shpenzimet totale për vitin 2012 ishin 18,970,438€ apo rreth 97% e buxhetit. Buxheti i pa shpenzuar deri në fund të vitit 2011 ishte 650,580€ apo rreth 3%.

Siç shihet në të dhënat nga tabela e mësipërme, buxheti final ishte më i lartë se buxheti fillestar për 1,436,172€. Ndryshimi në mes buxhetit fillestar dhe final ka ndodhur për shkak se komunës i është ndarë një grant shtesë në shumë prej 448,528€, të hyrave vetjake nga viti i kaluar prej 699,691€, si dhe donacioneve të brendshme dhe të jashtme në shumë prej 287,953€.

Tabela 2. Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike- realizimi ndaj buxhetit (në Euro)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final	2012 Realizimi	2011 Realizimi	2010 Realizimi
Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike:	18,184,846	19,621,018	18,970,438	18,738,853	15,588,842
Pagat dhe Mëditjet	10,283,856	10,388,408	10,378,157	10,023,108	8,264,596
Mallrat dhe Shërbimet	1,922,520	2,721,223	2,686,923	2,009,956	1,327,423
Komunalitë	532,800	557,800	557,083	500,349	505,754
Subvencionet dhe Transferet	284,000	474,000	473,692	328,432	286,867
Investimet Kapitale	5,161,670	5,479,587	4,874,583	5,877,008	5,204,202

¹ Buxheti Final – buxheti i aprovuar nga Kuvendi që është i përshtatur më pas nga Ministria e Financave

² Të hyrat vetanake të Komunave të pashpenzuara në vitin paraprak, të bartura në vitin aktual.

³ Të hyrat vetjake të planifikuara.

Ndonëse ekzekutimi i buxhetit në shkallën prej 97% tregon një performancë të lartë, në kuptimin e cilësisë dhe rregullsisë, shpenzimet e buxhetit janë shoqëruar me shumë mangësi, madje edhe parregullsi. Procedurat e shpenzimeve, do t'i trajtojmë në kapitullin 4.5.

Tabela 3. Të hyrat vetjake komunale të mbledhura, kundrejt buxhetit (në Euro)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final	2012 Realizimi	2011 Realizimi	2010 Realizimi
Të hyrat vetjake	2,634,920	2,687,447	2,859,942	2,730,172	2,277,369

Të hyrat e realizuara në vitin 2012 ishin më të larta për 129,770€ krahasuar me vitin 2011.

Në bazë të rishikimit analitik është vërejtur se nga të hyrat vetjake janë shfrytëzuar për paga dhe mëditje shuma prej 169,000€, për shkak se qarkorja buxhetore nuk kishte lejuar tejkalimin e pagave të planifikuara nga komuna për Drejtorinë e arsimit. Prandaj, MF kishte lejuar alokimet e mjeteve nga të hyrat vetjake dhe njëkohësisht pagesën për paga dhe mëditje.

4.3 Kërkesat e raportimit

Konkluzioni i përgjithshëm

Sa i përket kërkesave të raportimit financiar që dalin nga legjislatura në fuqi, Komuna i ka përmbushur dhe ka respektuar afatet e kërkuara.

Përshkrim

Ne kemi konstatuar se Komuna e Pejës i ka përmbushur të gjitha obligimet për raportim të jashtëm. Obligimet e përmbushura janë paraqitur në vijim:

- Kërkesa Buxhetore për financimin e projekteve kapitale në Ministrinë e Financave.
- Raportet tremujore, duke përfshirë pasqyrat financiare nëntë mujore me kohë;
- Draft Plani dhe plani përfundimtar i prokurimit me kohë;
- Raportet mbi borxhet e dorëzuara në MF; dhe
- Raport të performancës së Menaxhimit të Financave Publike i mbështetur nga USAID dhe MF për vitin 2011.

4.4 Të hyrat (përfshirë të hyrat vetjake)

Konkluzion i përgjithshëm mbi të hyrat

Komuna e Pejës formalisht ka vendosur kontrolle mbi të hyrat, por kontrollet si të tilla, operojnë dobët. Ato kërkojnë përmirësime të mëtejshme, sidomos në sigurimin e të dhënave mbi lejet e ndërtimit, vendosjen e softuerit të regjistrimit dhe raportimin e të hyrave, si dhe të nxirren politika të qarta me mekanizmat e duhur se si të inkasohen borxhet e mbetura nga vitet paraprake nga tatimi në pronë dhe borxhet tjera.

Përshkrimi

Komuna e Pejës gjatë vitit 2012 sipas regjistrave të Free Balance-it ka realizuar të hyra në shumë prej 2,859,942€ derisa të hyrat e planifikuara për vitin 2012 ishin 2,687,447€. Tejkalimi i planit për 10% në krahasim me buxhetin final, më tepër është rezultat i planifikimit të dobët sesa i shtimit të efektivitetit. Këtë e themi, ngase komuna në vitin 2012 kishte hyrë me një plan më të vogël sesa kishte realizuar në vitin 2011 (shih:tabela 3).

3. Çështja - Mangësitë e Softuerit - Prioriteti - tjetër

E gjetura	Komuna e Pejës nuk posedon softuer për regjistrimin apo raportimin e të hyrave. Të dhënat manuale ekzistuese menaxhohen në mënyrë të dobët. Po thuajse në të gjitha rastet, të dhënat nga kontabiliteti përveç inkasimeve, nuk janë të regjistruara edhe saldot e bartura nga viti paraprak.
Rreziku	Informacionet aktuale mbi të hyrat nuk janë të sakta ose të plota dhe nuk janë në dispozicion në kohën e duhur për ta mbështetur vendimmarrjen e menaxhmentit. Sistemet manuale ekzistuese për sistemimin e informatave mbi të ardhurat mund t'i nënshtrohen një manipulimi.
Rekomandimi 3	Kryetari i Komunës duhet të sigurojë se një zgjidhje e duhur e softuerit do të zhvillohet dhe testohet brenda vitit aktual financiar në mënyrë që të përmbushen kërkesat e specifikuar të menaxhmentit.

4. Çështja - Shfrytëzimi i tokës pa kritere - Prioriteti - i rëndësishëm

E gjetura Sipas të dhënave të komunës, të hyrat nga shfrytëzimi i pronës publike për vitin 2012 ishin në shumë prej 1,532€. Ne kemi gjetur se toka e dhënë në shfrytëzim ishte bërë pa kurrfarë konkurrence.

Rreziku Mungesa e transparencës dhe konkurrencës së lirë, ka si rrezik që prona publike të jepet duke favorizuar persona të caktuar dhe duke eliminuar konkurrentët tjerë në mënyrë të pajustificueshme.

Rekomandimi 4 Kryetari i Komunës duhet zbatoj një proces regjistrimi të të gjitha pronave të dhëna në shfrytëzim dhe ngarkesave shoqëruese, i cili do të shqyrtohej të paktën çdo gjashtë muaj nga një zyrtar i lartë. Duhet përcaktuar kriteret dhe të zbatohet konkurrenca.

5. Çështja - Ndërtimet pa leje - prioritet i rëndësishëm

E gjetura Ne kemi rishikuar një raport pune të inspektionit, për periudhën janar-dhjetor 2012. Nga procesverbalet e tyre, shihet se Komuna e Pejës ka probleme me ndërtimet pa leje. Inspektorati i ndërtimit kishte bërë inspektimin e 326 objekteve të ndryshme. Prej tyre, vetëm 148 janë konstatuar se posedojnë leje ndërtimi.

Rreziku Komuna nuk ka pasur mekanizëm efikas për parandalimin e të gjitha objekteve të ndërtuara pa leje. Ndërtimet pa leje, përveç që shëmtojnë ambientin dhe pengojnë zhvillimin e planeve rregullative urbanistike, gjithashtu mundësojnë shmangien e investitorëve nga pagesat e taksave ndërtimore.

Rekomandimi 5 Kryetari i Komunës duhet të siguroj se drejtoria e Inspektoratit aplikon të gjitha kontrollet/mekanizmat për denoncimin e të gjithë investitorëve të cilët nuk i përmbahen kriterëve për pajisje me leje ndërtimi, si dhe respekton vendimet që nxjerrë menaxhmenti.

6. Çështja - Inkasim i dobët për taksë për ushtrimin e veprimtarisë - Prioriteti - i rëndësishëm

E gjetura Të hyrat nga taksa për ushtrimin e veprimtarisë për vitin 2012 ishin 190,572€. Në Komunën e Pejës operojnë afro 5,000 biznese, ku shuma e ngarkuar për këtë kategori ishte 979,730€. Sipas pohimeve të zyrtarëve, inkasimi jo i mirë nga licencat e biznesit ka ardhur si rezultat i një numri të madh të bizneseve të cilët ngarkohen, ndërsa të njëjtat janë jo aktive.

Rreziku Si rezultat i mosverifikimit të bizneseve aktive si dhe mungesa e mekanizmave për mënyrën se si të inkasohen të hyrat, ka ndikuar që komuna në vitin 2012 të mos inkasoj më shumë se 19% nga vlera e ngarkuar. Kjo rrit rrezikun që objektivat buxhetore të mos realizohen.

Rekomandimi 6 Kryetari i Komunës duhet të siguroj se kontrollet që kanë të bëjnë me inkasimin e këtyre të hyrave duhet të vendosen, në mënyrë që të sigurohet se diferencat në mes planit dhe inkasimeve janë reduktuar. Identifikimi i bizneseve që operojnë dhe atyre që nuk janë aktive, duhet të monitorohet në vazhdimësi.

7. Çështja - Evidenca jo të plota për taksën për regjistrimin e automjeteve- Prioriteti - i rëndësishëm

E gjetura Rishikim i të hyrave nga taksa për regjistrimin e automjeteve, ka nxjerrë në pah se komuna nuk mbanë regjistër të plotë kontabël për të gjitha pagesat nga kjo taksë. Shuma e inkasuar deri në dhjetor të vitit 2012, ishte 146,401€. Specifikacioni i ofruar nuk ofronte të dhëna të plota për të siguruar se të gjitha pagesat janë në përputhje me shumën e regjistruar në Thesar. Regjistrat e ofruara ishin vetëm për nëntë muaj (9) ndërsa tre (3) muajt e parë, fare nuk ishin regjistruar.

Rreziku Mungesa e evidencave të plota për të gjitha pagesat nga taksa për regjistrimin e automjeteve mund të ketë si pasojë nën pagimin të hyrave.

Rekomandimi 7 Kryetari i Komunës duhet të siguroj se zyrtari përgjegjës bën regjistrimin e plotë dhe të saktë të taksës për regjistrimin e automjeteve në mënyrë që të jetë në gjendje në çfarëdo kohe të jap raporte të besueshme.

8. Çështja - Pranimi pagesave mbi 10€ nga arsimi joformal- Prioritet - i rëndësishëm

- E gjetura** Me rastin e rishikimit të të hyrave nga arsimi jo formal në shkollën e mesme ekonomike kemi vërejtur shuma e inkasuar në vitin 2012 ishte 63,626€ deri sa të hyrat e regjistruara në Thesar ishte 63,083€. Pra, kemi një mosbarazim prej 543€. Po ashtu, përmes arkës ishin inkasuar edhe pagesa mbi 10€, në shumë totale prej 3,864€.
- Rreziku** Mos konsistenca në mes të hyrave të inkasuara nga arsimi jo formal me evidencat e Thesarit, rrit rrezikun që paratë të mos jenë dorëzuar në sasi të mbledhura. Mbledhja e parave në shumat mbi 10€, nuk është në pajtim me rregullat e Thesarit.
- Rekomandimi 8** Kryetari i Komunës duhet të sigurojë kontrollet lidhur me inkasimin e të hyrave, në mënyrë që të sigurohet se diferencat në mes të faturave dhe dëftesë pagesave në Thesar janë identifikuar me kohë dhe procedurat janë aplikuar për t'i gjetur shumat e papaguara. Inkasimet në shumat mbi 10€ duhet të procesohen vetëm përmes llogarisë bankare.

4.5 Shpenzimet

Konkluzion i përgjithshëm mbi shpenzimet

Edhe pse edhe gjatë vitit 2011 ne kemi identifikuar një numër mangësish për zhvillimin e kontrolleve që kanë të bëjnë me shpenzimet, është e qartë se komuna nuk i kupton nevojat e kontrolleve më të forta të sistemeve në këtë fushë. Prandaj, kërkohet zhvillim i mëtejshëm dhe forcim i kontrolleve të pagesave dhe përmirësim i procedurave.

4.5.1 Prokurimi

Përshkrimi

Buxheti i ndarë për investime kapitale për periudhën janar – dhjetor 2012 ishte 5,479,587€ ndërsa ishin shpenzuar 4,874,583€ apo 89%. Ne kemi rishikuar 11 mostra në vlerë 1,843,526€ apo rreth 34% të totalit. Nga testimi i këtyre mostrave kemi gjetur këto parregullsi:

9. Çështja - Aneks kontratë pa justifikim të duhur - Prioriteti - i rëndësishëm

E gjetura Më datën 20.04.2012 ishte lidhur kontratë me operatorin ekonomik "NNT Berisha" në shumë prej 46,228€. Projekti ishte lidhur në emër të rregullimit të objektit të Shtëpisë së Kulturës. Më datën 15.08.2012, kemi vërejtur se komuna ka lidhur aneks kontratë në shumë prej 4,584€ për pesë (5) pozicione të cilat nuk e kishin justifikimin e duhur. Suvatimi i mureve dhe vendosja e gips pllakave ka mundur të parashihet në paramasën e përgatitur nga komuna.

Rreziku Lidhja e aneks kontratës për punët të cilat operatori do duhej t'i kryente me kontratën bazë, ka nxjerr në pah se komuna nuk ka përgatitur ne mënyrën më të mirë paramasën për projektin në fjalë.

Rekomandimi 9 Kryetari i Komunës duhet të siguroj se shërbimi teknik ka përgatitë parallogarinë dhe paramasën me të gjitha analizat e duhura, për t'iu shmangur nevojës për punime shtesë.

10. Çështja - Dritaret me çmim prej 120€ paguhen me çmim prej 230€ - Prioriteti- i rëndësishëm

E gjetura Me rastin e rishikimit të pagesave në projektin "Riparimi i të tërësishëm në shkollën Shkodrani" kemi vërejtur se ishte pranuar dhe paguar fatura për 89 dritare me çmim prej 230€, apo në total 20,470€. Pas verifikimit të specifikacionit teknik, ne kemi gjetur se sasia e kërkuar e dritareve me çmim prej 230€ ishte vetëm dy (2) copë e jo 89.

Rreziku Komuna ka paguar 9,570€ më shumë sesa ishte paraparë me kontratë. Mospërputhjet e çmimeve të kontraktuara me pagesat kanë rezultuar me humbjen financiare të komunës. Rasti si i tillë nuk mund të trajtohet si gabim.

Rekomandimi 10 Kryetari i Komunës duhet të hulumtoj në hollësi arsyet për këto mospërputhje si dhe të aplikoj masat e llogaridhënies për personat e involvuar.

11. Çështja - Kontrata pa zotime të mjaftueshme dhe mos konsistencë pagesash - Prioritet- i rëndësishëm

E gjetura Tek projekti “Ujësjetllësi për fshatrat e Lugut të Baranit” është lidhur kontratë me operatorin ekonomik në shumë prej 3,447,983€, ndërsa për këtë projekt ishin zotuar vetëm 470,000€. Me rastin e rishikimit të pagesës prej 117,500€ kemi vërejtur se organi mbikqyrës kishte përgatitur procesverbalin për situacionin e parë deri sa fatura ishte pranuar dhe paguar për situacionin e dytë. Gjithashtu, organi mbikqyrës në këtë procesverbal kishte konstatuar se punimet janë në përputhje të plotë me kushtet e kontratës, duke mos përshtuar se sa është vëllimi i punimeve të kryera. Rast i ngjashëm i hyrjes në obligime pa zotime paraprake kemi gjetur edhe te projekti “Asfaltimi i rrugës në fshatin Zllapek” ku shuma e kontraktuar ishte 98,114€, ndërsa zotimi 25,000€.

Rreziku Lidhja e kontratave në mungesë të fondeve të mjaftueshme shoqërohet me rrezikun që projektet e filluara të mos realizohen si dhe në mos kryerjen e obligimeve të kontraktuara. Po ashtu, pagesa e faturës për situacionin e dytë, ndërsa organi mbikqyrës pranon situacionin e parë, është tregues se projektet nuk menaxhohen nga vendi i punimeve.

Rekomandimi 11 Kryetari i Komunës duhet të siguroj që të mos hyj në kontrata pa fonde të sigurta. Organi mbikqyrës duhet të vëzhgoj dinamikën e ndërtimit brenda kantierit dhe jo nga zyret, si dhe pagesat të çertifikohen vetëm pasi punimet janë kryer. Një raport më i qartë në mes shërbimeve teknike dhe të financave duhet vendosur.

12. Çështja - Pagesa e faturës pa përshkrim të punëve - Prioritet - i rëndësishëm

E gjetura Më datën 15.09.2010 ishte lidhur kontratë në mes Komunës dhe operatorit ekonomik "Network" për pastrimin dhe mirëmbajtjen e objekteve së administratës komunale, objekteve shëndetësore, arsimore dhe kulturore. Çmimi i kontraktuar ishte 46,071€. Me rastin e testimin të faturës në vlerë prej 60,000€, kemi vërejtur se në faturë përveç emrave të shkollave nuk ishin dhënë detaje për sipërfaqet e kryera. Sipas pohimeve të zyrtareve, pagesa e kësaj fature ka përfshirë edhe borxhin nga viti i kaluar.

Rreziku Si rezultat, pagesat për punët e pastrimit nuk bazohen në dëshmitë përkatëse, dmth. Punët e kryera nuk verifikohen nga ndonjë komision. Kjo rrit rrezikun që të kryhen pagesa edhe për punë të pakryera.

Rekomandimi 12 Kryetari i Komunës duhet të siguroj se faturat e paguara janë në përputhje të plotë me kushtet e kontratës dhe shërbimet e kryera/pranuara.

13. Çështja - Paguhen servisime pa aprovim të drejtorit - Prioritet i rëndësishëm

E gjetura Me rastin e rishikimit të gjashtë (6) pagesave në shumë prej 14,434€ në lidhje me servisimin e automjeteve kemi gjetur dy (2) raste ku kërkesa për servisim të automjeteve nuk ishte aprovuar nga drejtori përgjegjës. Vlera e këtyre pagesave të pa aprovuar ishte 5,799€.

Rreziku Komuna nuk kontrollon adekuate për servisime të automjeteve. Fakti se nuk ishte aprovuar kërkesa nga drejtori përgjegjës përmban rrezikun që servisimet nuk janë bërë në bazë të nevojës dhe arsyeshmërisë për servisim.

Rekomandimi 13 Kryetari i Komunës duhet të siguroj se çdo kërkesë shqyrtohet dhe aprovohet nga nivelet përgjegjëse menaxheriale, për të zvogëluar mundësinë për manipulim me paratë publike.

4.5.2 Shpenzimet tjera

Konkluzion i përgjithshëm mbi shpenzimet

Komuna nuk ka kontrolle funksionale në shfrytëzimin e parasë publike, përkatësisht paradhënies për udhëtime jashtë vendit.

Përshkrimi

Gjatë ekzaminimit të avanseve kemi marrë për mostër dosjet e vizitave studimore në Mbretërinë e Bashkuar, Suedi dhe Budvë, me ç'rast kemi konstatuar parregullësi si në vijim:

14. Çështja - Pa arsyeshmëri e avanseve për udhëtime zyrtare - Prioritet i rëndësishëm

E gjetura Konferenca e cila ishte organizuar në Budvë për "Financat Komunale dhe Planifikimi Urban" dhe "E ardhmja e decentralizimit Fiskal në Evropën Jug Lindore" mbajtur nga data 31.10.2012 deri 08.11.2012 ishte financuar në tërësi nga World Bank. Ne kemi vërejtur se vlera prej 485€ ishte arsyetuar me fatura për akomodim, dreka dhe pije, edhe pse këto shpenzime ishin mbuluar nga World Bank.

Po ashtu, nga avanci i marrë për vizitën studimore që ishte bërë në Mbretërinë e Bashkuar organizuar nga Asociacioni për Qeverisje Lokale ishte paguar fatura prej 73€ në dyqanit Duty Free për blerjen mallra luksoze dhe sete dhuratash personale.

Me një ftesë të komunës Horby në Suedi ishte ftuar në një vizitë studimore Drejtoresha për Kulturë, në të cilën nikoqiri kishte mbuluar të gjitha shpenzimet. Mbyllja e avansit ishin bërë për shpenzime të biletës dhe shpenzime tjera në shumë prej 371€, edhe pse të njëjtat ishin mbuluar nga nikoqiri.

Rreziku Shpenzimi i avanseve jashtë rregullave të përcaktuara financiare rrit rrezikun që paratë të jenë shfrytëzuar në mënyrë jo ligjore dhe për përfitime personale.

Rekomandimi 14 Kryetari i Komunës duhet të rishikoj rastet e mësipërme dhe të siguroj se paratë e shpenzuara t'i kthehen buxhetit, si dhe praktikatat e tilla të mos përsëriten.

4.5.3 Kompensimet (pagat dhe mëditjet)

Përshkrimi

Pagat dhe Mëditjet paguhen përmes një sistemi të centralizuar (payrollit). Kontrollat që operojnë në nivel lokal nga komuna kanë të bëjnë me: a) bëhet kontrollimi i pagesave çdo muaj duke e nënshkruar listën e pagave b) verifikohen ndryshimet e mundshme që mund të paraqiten përmes formularëve c) rishikohet buxheti për këtë kategori dhe bëhen barazimet me thesarin.

Për këtë kategori testuam 24 mostra ku rishikuam se a janë në pajtueshmëri listat e pagave me sistemin e payrollit në MAP. Po ashtu, kemi shikuar se pozitat e zyrtarëve dhe koeficientet a janë në pajtueshmëri me formën e sistemit të payrollit dhe listës së pagave dhe konstatuam se kërkesat e theksuara më lart janë në pajtim me ligjin.

15. Çështja - Të Dhënat e Personelit - Prioriteti - tjetër

- E gjetura** Me rastin e rishikimit të shtatë (7) dosjeve të personelit për të punësuarit rishtazi gjatë vitit 2012, kemi vërejtur se në dosjet e tyre i mungonin dëshmitë mbi konkursin dhe dëshmitë tjera. Në një rast, kemi gjetur se dosja e personelit nuk përmban kurrfarë dëshmi përveç kontratës së punës.
- Rreziku** Zyra e personelit nuk ka mbajtur dosjet e personelit në pajtim me kërkesat e rregulloreve për shërbimin civil.
- Rekomandimi 15** Kryetari i Komunës duhet të sigurojë një shqyrtim sistematik i Dosjeve të Personelit duhet të ndërmerret, për të siguruar se i tërë dokumentacioni i nevojshëm është përfshirë, brenda një periudhe të specifikuar kohore.

4.5.4 Subvencionet dhe Transferet

Përshkrimi

Sipas rishikimit analitik, shpenzimet për subvencione gjatë vitit 2012 kanë qenë 473,692€. Për testim kemi marrë gjithsej 13 mostra në vlerë prej 151,030€, apo rreth 32%. Komuna nuk ka aprovuar në Kuvendin Komunal Rregulloren për ndarjen e subvencioneve dhe transfereve.

16. Çështja - Shkelet kriteri i konkursit për bursa - Prioriteti - i rëndësishëm

E gjetura Komuna e Pejës ka shpallur konkursin me vendim të Kryetarit për shpërndarjen e 50 bursave nga 500€ për student në vit, gjithsej në vlerë 25,000€. Gjatë vëzhgimit të 15 dosjeve ne kemi konstatuar se ishin shkelur disa nga kriteret e përcaktuara si:

- Shpërblimi i dy studentëve me notë 6.75 dhe 6.9 përderisa kriter ishte nota mesatare mbi 8.0;
- Shpërblimi i dy studentëve të vitit të parë, me sukses *shumë të mirë*, derisa kriter ishte suksesi i shkëlqyeshëm; dhe
- Dy studentë tjerë me notë mesatare mbi 9 nuk kishin sjellur dëshmi që nuk posedojnë Burse Universitare.

Rreziku Komisioni i caktuar për vlerësimin e kandidatëve kishte shkelur kriteret e përcaktuara në konkursin për bursa.

Rekomandimi 16 Kryetari i Komunës duhet të vendos kontrolle që komisioni për vlerësimin e aplikueseve është i paanshëm, i drejtë dhe transparent në përzgjedhjen e përfituesve.

4.6 Pasuritë

Konkluzioni i përgjithshëm mbi pasuritë

Komuna ka bërë progres të dukshëm në regjistrimin e pasurive, krahasuar me vitin paraprak, por ajo që mbetet ta bëjë menaxhmenti, është formimi i një komisioni për vlerësimin e plotë të pasurisë që është në pronësi të komunës.

4.6.1 Pasuritë kapitale dhe jo-kapitale

Përshkrim

Auditimi ynë ka identifikuar një angazhim të komunës në regjistrimin e pasurive në SIMFK krahasuar me vitin paraprak. Në vitin 2012 sipas PVF ishin 316,318,000€, ndërsa në vitin 2011 vlera e pasurive të komunës ishte regjistruar në shumë prej 6,579,000€.

17. Çështja - Qendra Kryesore e Mjekësisë Familjare - Prioriteti - i rëndësishëm

- E gjetura** Me rastin e vizitës në QKMF kemi vërejtur se as zyrtarja për pasuri nuk kishte regjistruar e plotë mbi pasurinë jo financiare. Ajo nuk ishte në gjendje të prezantonte gjendjen e pajisjeve në posedim.
- Rreziku** Mos posedimi i një regjistri të pasurisë jofinanciare në QKMF mund të ketë si rezultat keqmenaxhimin apo tjetërsimin të pasurisë.
- Rekomandimi 17** Kryetari i Komunës duhet të sigurojë se regjistrimi dhe azhurnimi i regjistrit të pasurive do të bëhet në të gjithë sektorët e komunës.

4.6.2 Trajtimi i të arkëtueshmëve

Përshkrim

Komuna ka raportuar të arkëtueshmet në tre grupe kryesore : tatimi në pronë në shumë prej 6,520,000€, taksë për ushtrimin e veprimtarisë në shumë prej 6,436,000€ dhe taksë për qiradhënie në shumë prej 3,400€. Pra, shuma totale e llogarive të arkëtueshme deri në dhjetor të vitit 2012 ishte 12,959,400€.

18. Çështja - Mbledhja e taksave në firmë dhe Tatimi në pronë - Prioritet i rëndësishëm

E gjetura Ne kemi vërejtur se të komuna ka probleme më të arkëtueshmet nga taksa në firmë dhe tatimi në pronë. Sipas raporteve financiare të komunës në fund të vitit 2012 shuma e pa inkasuar nga taksa në firmë ishte 6,436,000€, ndërsa gjendje e njëjtë është edhe me Tatimin në pronë, në llogarinë e të cilit kanë mbetë të pa arkëtuara edhe 6,520,000€.

Rreziku Mungesa e mekanizmave adekuate si dhe neglizhenca e menaxhmentit në trajtimin të llogarive të arkëtueshme për këto dy lloje tatimesh, ka rezultuar që komuna të ketë një inkasim të dobët të të hyrave vetjake

Rekomandimi 18 Kryetari i Komunës duhet të përgatis një Plan veprimi ku do të propozohen udhëzime të qarta për të gjithë sektorët relevant të komunës për ngritjen e inkasimeve. Plani duhet të përmbaj prioritete, ndarjen e borxheve sipas vjetërsisë, afatet kohore për veprimet që duhet të merren, arsyet e mospagesës, mekanizmat e duhur dhe diskutimin e arritjeve, së paku dy herë në vit.

4.7 Trajtimi i borxheve

Konkluzioni i përgjithshëm mbi trajtimin e borxheve

Komuna nuk kishte arritur t'i trajtoj dhe menaxhoj borxhet si duhet, sepse borxhet komunale janë duke u rritur nga viti në vit.

Përshkrim

Pasqyra e detyrimeve të papaguara ndaj furnizuesve në fund të vitit 2012 ishte 727,006€. Këto detyrime janë bartur për t'u paguar në vitin 2013.

19. Çështja - Hyrje në obligime përtej buxhetit të aprovuar - prioritet i rëndësishëm

E gjetura Sipas ekzaminimeve tona kemi vërejtur se komuna ka hyrë në obligime më shumë se ndarjet buxhetore. Fondi i ndarë për mallra dhe shërbime ishte 2,721,223€, ndërsa ishin shpenzuar 2,686,923 apo 99%, ndërsa obligimet e pa paguara për këtë kategori ishin 396,894€. Gjithashtu edhe shpenzimet komunale ishin shpenzuar 557,083€ apo 100%, derisa obligimi i papaguar për këtë kategori në fund të vitit 2012 ishte 214,772€ si dhe fondi për subvencione ishte shpenzuar 473,692€ apo 100% deri sa obligimet e mbetura në fund të vitit ishin 62,030€ si dhe obligime nga investimet kapitale ishin 53,310€. Shuma totale e obligimeve deri me 31 dhjetor 2012 ishin 727,006€

Rreziku Dobësitë në hartimin e buxheteve të nevojshme kanë shkaktuar krijimin e detyrimeve përtej parametrave të lejuar buxhetor. Hyrja në detyrime pa fondet të sigurta mund ta sjellë komunën në vështirësi të papritura financiare dhe përballjen me konteste gjyqësore.

Rekomandimi 19 Kryetari i Komunës duhet të siguroj një planifikim të hollësishëm dhe real të buxhetit dhe se shfrytëzimi i fondeve bëhet në bazë të një plani të qartë të rrjedhës së parasë, duke mos tejkalluar në asnjë rast fondet e alokuara sipas kategorive ekonomike.

5 Sistemi i auditimit të brendshëm

Konkluzion i përgjithshëm mbi sistemin e auditimit të brendshëm

Njësia e auditimit të brendshëm përbëhet prej dy auditorëve dhe drejtorit. NJAB kishte përgatitur planin e auditimit për vitin 2012 dhe parashikuar të finalizoj 12 raporte. Shumica e auditimeve të kryera nga NJAB kishin mbuluar vitin 2011 si dhe tremujorin e parë të vitit 2012. NJAB kishte finalizuar vetëm katër raporte. Rekomandimet nga auditimi i brendshëm nuk ishin trajtuar fare nga menaxhmenti.

Komuna e Pejës deri në mars të vitit 2013, nuk kishte të themeluar komitetin e auditimit.

Përshkrimi

Auditimet ishin kryer: (a) në fushën e prokurimit, (b) të hyrat vetjake në drejtorinë e kulturës dhe arsimit, (c) menaxhimi i shpenzimeve dhe të hyrat në drejtorinë e bujqësisë (d) menaxhimi i shpenzimeve dhe të hyrave në drejtorinë e emergjencës. Ne kemi marrë parasysh cilësinë e këtyre raporteve, dhe nuk kemi gjetur mbështetje për nevojat e punës sonë audituese. Raportet nuk ishin shumë të qarta dhe cilësore.

20. Çështja - Auditim i pjesshëm nga NJAB - Prioritet - Tjetër

E gjetura NJAB nuk kishte ofruar siguri mbi efektivitetin e Kontrolleve të Brendshme gjatë vitit 2012. Dobësitë e paidentifikuara dhe të pa adresuara mund të rezultojnë në humbje financiare për komunën.

Rreziku Mospërgatitja e një plani të veprimit dhe mos adresimi i rekomandimeve rrit rrezikun që dobësitë e njëjta të përsëriten, e në raste të caktuara edhe të rezultojnë me humbje financiare. Mungesa e një komiteti të auditimit reflekton mungesën e kontrolleve ndaj auditimit të brendshëm.

Rekomandimi 20 Kryetari i Komunës duhet të sigurojë se një Plan veprimi duhet të zbatohet, duke i konfirmuar zyrtarët përgjegjës dhe kohën për kryerjen e veprimeve. Auditimi brendshëm duhet të ketë në fokus të veçant aktivitetet në vitin aktual, me efekt parandalues të veprimit. Gjithashtu, në një të ardhme të afërt, rekomandohet edhe formimi i Komitetit të auditimit

6 Konkluzioni i përgjithshëm

Konkluzioni jonë i përgjithshëm e pasqyron rishikimin tonë të kontrolleve të ndërlidhura me PVF-të, Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin dhe të Sistemit të Auditimit të Brendshëm. Nga puna jonë audituese, ne konkludojmë se në shumicën e fushave, kontrollet janë shumë të dobëta dhe jo funksionale.

Për vitin 2011, komuna kishte Opinion të Kualifikuar në pasqyra financiare. Gati mangësitë dhe dobësitë e vitit kaluar janë shfaqur edhe këtë vit, por në trajta tjera.

I vetmi progres domethënës shihet në regjistrimin e pasurive. Regjistri i pasurive është pasuruar me të dhëna mbi 300 milionë dhe kjo është një arritje e madhe. Një progres i mirë shihet edhe në cilësinë e informatave në PVF, ndonëse korrigjimet e duhura në PVF ishin bërë vetëm pas kërkesave të auditimit.

Përkundër shumë mangësive, menaxhmenti i komunës nuk po i trajton rekomandimet e auditimit në mënyrën e duhur. Vetëm katër (4) nga dhjetë (10) rekomandimet e dhëna vitin e kaluar, ishin adresuar plotësisht.

Buxheti i shpenzuar 97% kuantitativisht duket një tregues solid, por rishikimi i procedurave mbi të hyrat dhe shpenzimet shpalos dobësi të shumta në kuptimin cilësor. Tejkalimi i planit prej 10% në mbledhjen e të hyrave nuk është rezultat i ndonjë plani të mirë, por më tepër reflekton dobësitë sistematike nga vitet e mëhershme, ngase shumë burime të hyrash nuk janë menaxhuar mirë. Psh. të hyrat nga ushtrimi i biznesit, prej 980 mijë të planifikuara janë mbledhur vetëm 190 mijë apo 19%, pastaj 178 ndërtime pa leje i janë shmangur pagesave për taksat ndërtimore. Tashmë llogaritë e arkëtueshme arrijnë shumën gati 13 milionë euro, shumica nga tatimi në pronë dhe taksat e biznesit.

Tek shpenzimet janë vërejtur dobësi serioze, të cilat duhet më në fund ta tërheqin vëmendjen e menaxhmentit. Kontrollet mbi pagesat janë tepër të dobëta, dhe për pasojë janë paguar 9,500 euro për artikuj jashtë kontratave, janë paguar situacione të pa verifikuara nga mbikëqyrësi, nuk janë kontrolluar nëse shërbimet janë pranuar, ka justifikime të avanteve të parregullta, si dhe monitorim të dobët të kontratave. Funkcioni i certifikimit nuk ka parandaluar pagesat e parregullta.

Ndarja e subvencioneve (dhënia e bursave) është përcjellë me shkeljen e kritereve dhe për pasojë paratë nuk iu janë dhënë përfituesve më meritë.

Auditimi i brendshëm nuk mund të thuhet se ka përmbushë misionin e tij.

Shtojca I: Shpjegim i llojeve të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZAP

(e shkëputur nga ISSAI 400)

9. Një opinion i auditimit normalisht është një format standard, ndërlidhur me pasqyrat financiare si tërësi, duke shmangur nevojën për të caktuar gjatësinë e saj por duke bartur sipas natyrës së saj një kuptim të përgjithshëm tek lexuesit sipas kuptimit të saj. Natyra e këtyre fjalëve do të ndikohet nga korniza ligjore të auditimit, por përbërja e opinionit duhet të tregoj qartë a është i pakualifikuar apo i kualifikuar, apo nëse është i kualifikuar në disa çështje të caktuara apo është opinion i kundërt (paragrafi 14), apo është mohim i opinionit (paragrafi 15).

10. Një **opinion i pakualifikuar** jepet kur auditori është i kënaqur në të gjitha aspektet materiale që:

- a) pasqyrat financiare janë përgatitur duke shfrytëzuar baza dhe politika të pranuar të kontabilitetit të cilat janë zbatuar në mënyrë konsistente (të qëndrueshme);
- b) pasqyrat janë në pajtim me kërkesat statusore dhe rregulloret relevante;
- c) pamja e paraqitur në pasqyrat financiare janë në përputhje me njohuritë e auditorit në lidhje me entitetin e audituar;
- d) është një shpalosje adekuate e të gjitha çështjeve materiale relevante për pasqyrat financiare.

11. **Theksi i çështjeve.** Në disa rrethana auditori mundet të konsideroj se lexuesi nuk do të kuptoj në mënyrë të duhur pasqyrat financiare nëse vëmendja është përqendruar në çështje të pazakonshme apo të rëndësishme. Si një rregull e përgjithshme, auditori kur jep një opinion të pakualifikuar kjo nuk i referohet ndonjë aspekti specifik të pasqyrave financiare në opinionin e tij në rast se kjo mund të interpretohet gabimisht si opinion i kualifikuar. Me qëllim të shmangies së kësaj përshtypjeje, referencat që janë menduar si; nënvizim i çështjes; gjinden në paragrafët e ndara nga opinionin. Sidoqoftë, auditori nuk duhet të përdor nënvizimin e çështjes për të përmirësuar mungesën e shpalosjeve të duhura në pasqyrat financiare apo si alternativ, zëvendësim për kualifikim të opinionit.

12. Auditori mund të mos jetë në gjendje të shpreh një opinion jo të kualifikuar kur ekziston një nga ato rrethana dhe në gjykimin e auditorëve, afektin e tyre është ose mund të jetë materiale për pasqyrat financiare:

- a) Ka pasur limitime në fushëveprimin e auditimit;
- b) Auditori konsideron që pasqyrat janë jo komplete apo çorientues apo ekziston një ndarje e pajustificuar nga standardet e pranueshme të kontabilitetit; apo
- c) Ekzistojnë paqartësi që ndikojnë në pasqyrat financiare.

13. **Opinionit i Kualifikuar.** Aty ku auditori nuk pajtohet apo nuk është i sigurt në lidhje me një ose me tepër artikuj të veçantë në pasqyrat financiare e që janë materiale por jo edhe fundamentale në kuptimin e pasqyrave, duhet të jepet një opinion i kualifikuar. Formulimi i opinionit normalisht tregon një rezultat të kënaqshëm ndaj subjektit të audituar, sa i përket një pasqyre të qartë dhe koncize, të çështjeve të mospajtimit apo edhe të paqartësive që ngrisin opinion e kualifikuar. I ndihmon përdoruesit e pasqyrave nëse efekti financiar i paqartësisë apo edhe i mosmarrëveshjeve është përcaktuar nga ana e Auditorit edhe pse kjo nuk është gjithmonë praktike apo relevante.

14. **Opinionit i Kundërt.** Aty ku Auditori nuk ka mundësi të jap një opinion mbi pasqyrat financiare në tërësi, për shkak të mosmarrëveshjeve që është aq thelbësore ngase e minon pozitën e prezantuar në vazhdim që opinionit që kualifikohet në aspekte të caktuara nuk do të jetë adekuat, atëherë jepet opinionit i Kundërt. Formulimi i një opinionit të tillë e bën të qartë se pasqyrat financiare nuk janë prezantuar në mënyrë të drejtë, duke specifikuar qartë dhe në mënyrë koncize të gjitha çështjet e mosmarrëveshjeve. Përsëri, është një ndihmesë që efekti financiar mbi pasqyrat financiare përcaktohet aty ku duhet dhe është praktik.

15. **Mohimi i Opinionit.** Aty ku Auditori nuk mund të jep opinion në lidhje me pasqyrat financiare, të marrë si tërësi për shkak të paqartësisë apo restriktionit të fushëveprimit që është thelbësor që një opinion që është i kualifikuar në aspekte të caktuara nuk do të jetë adekuat, jepet opinionit i kundërt. Formulimi i një opinionit të tillë e bënë të qartë që një opinion nuk mund të jepet, duke specifikuar në mënyrë të qartë dhe koncize të gjitha çështjet e paqarta.

16. Është bërë zakon që ISA të ofrojnë një raport të detajuar për të plotësuar opinionin në rrethana në të cilat është e pamundur të jepet një opinion jo i kualifikuar.

Shtojca II: Rekomandimet e vitit paraprak

Komponenta e Auditimit	Rekomandimet e dhëna	Rekomandimet plotesisht te adresuara	Rekomandimet pjesërisht të adresuara	Rekomandimet e pa adresuara
4 Rezultati financiar në krahasim me buxhetin e aprovuar	Përmirësimin e mëtejshëm të kontrolleve financiare mbi buxhetin, me theks të veçantë alokimit buxhetor sipas tremujorëve dhe kontrollet periodike mbi ecuritë buxhetore.		Pjesërisht është realizuar ky rekomandim.	
5 Pasqyrat vjetore financiare	Me rastin e hartimit të PVF, informatat e kërkuara do të prezantohen dhe shpalosen drejt dhe në pajtim me Udhëzimin administrativ të fund vitit; dhe në rast të paqartësive në hartimin e pasqyrave, zyrtarët e komunës duhet të këshillohen me zyrtarët e MF apo të ndjekin trajnime nga kjo fushë, në mënyrë që gabimet e njëjta të mos përsëriten.	Pas sugjerimeve tona, ky rekomandim është implementuar.		
6.1 Të hyrat vetjake	Se të gjitha të hyrat vetjake të mbledhura do të dorëzohen në llogari bankare të komunës. Të bëhet një regjistër gjithëpërfshirës i taksës për ushtrimin e bizneseve, të lejeve të ndërtimit, taksat për shndërrimin e tokës bujqësore në atë jo bujqësore, qirave nga prona publike, si dhe shtohen kontrollet e inkasimit në pajtim me tarifën e përcaktuar.		Pjesërisht është realizuar ky rekomandim.	

6.2.1 Prokurimi	Procedurat e prokurimit janë në pajtim me kërkesat ligjore dhe për të gjitha sasitë e furnizuara, ekzistojnë dëshmitë e pranimit.		Pjesërisht është realizuar ky rekomandim.	
6.2.3 Subvencionet dhe transferet	Se rregullorja për dhënien e subvencioneve të jetë hartuar dhe aprovuar nga Asambleja Komunale.	Po		
6.3.1 Trajtimi i të arkëtueshmeve	Mbajtjen dhe azhurnimin e regjistrave për llogaritë e arkëtueshme dhe ndërmarrjen e masave të nevojshme për ngritjen e shkallës së inkasimit.	Po		
6.3.2 Trajtimi i pasurive kapitale dhe jo-kapitale	Vlerësimin e plotë të pronës, objekteve dhe pajisjeve, në mënyrë që të ketë regjistrin përfundimtar për të gjitha pasuritë që ka nën posedim.		Pjesërisht është realizuar ky rekomandim.	
6.4 Trajtimi i borxheve	Se departamenti i financave mban evidenca të plota dhe të sakta dhe bën regjistrimin e të gjitha faturave të paguara	Po		
7.1 Sistemet e kontrollit të brendshëm	Rishikimin e sistemit aktual të kontrollit të brendshëm dhe aty ku janë identifikuar dështimet, të nxirrenpolitika dhe procedura specifike me qëllim përmirësimi të kontrolleve			Jo nuk ishte implementuar.
7.2 Sistemi i auditimit të brendshëm	Themelimin e Komitetit të auditimit, në mënyrë që rritë mbikëqyrjen efikase, efektive dhe ekonomike të Komunës.			Jo nuk ishte implementuar.